YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
7 päivänä heinäkuuta 1992 *

Asiassa C-295/90,

Euroopan parlamentti, asiamiehenään Euroopan parlamentin oikeudellinen neuvonantaja Jorge Campinos, avustajanaan oikeudellinen neuvonantaja Roland Bieber ja oikeudellisen yksikön virkamies Kieran Bradley, prosessiosoite Luxemburgissa Euroopan parlamentin pääsihteeristö, Kirchberg,

kantajana,

jota tukee

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön apulaispääjohtaja C. W. A. Timmermans ja oikeudellinen neuvonantaja Denise Sorasio, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön edustaja Roberto Hayder, Centre Wagner, Kirchberg,

väliintulijana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen neuvosto, asiamiehinään oikeudellisen yksikön johtaja Arthur Alan Dashwood ja saman yksikön johtava hallintovirkamies Jill Aussant, prosessiosoite Luxemburgissa c/o Euroopan investointipankin lakiasiainosaston johtaja Jörg Käser, 100 boulevard Konrad Adenauer, Kirchberg,

vastaajana,

jota tukevat

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, asiamiehenään J. E. G. Vaux, Treasury Solicitor's Department, avustajanaan barristerit Richard Plender ja Derrick Wyatt, prosessiosoite Luxemburgissa Yhdistyneen kuningaskunnan suurlähetystö, 14, boulevard Roosevelt,

ja

Alankomaiden kuningaskunta, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudelliset apulaisneuvonantajat J. W. de Zwaan ja T. Heukels, prosessiosoite Luxemburgissa Alankomaiden suurlähetystö, 5, rue C. M. Spoo,

väliintulijoina,

jossa vaaditaan opiskelijoiden oleskeluoikeudesta 28 päivänä kesäkuuta 1990 annetun neuvoston direktiivin 90/366/ETY (EYVL L 180, s. 30) kumoamista,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti O. Due, jaostojen puheenjohtajat R. Joliet, F. A. Schockweiler ja F. Grévisse sekä tuomarit G. F. Mancini, C. N. Kakouris, J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias, M. Díez de Velasco, M. Zuleeg ja J. L. Murray,

julkisasiamies: F. G. Jacobs,
kirjaaja: hallintovirkamies D. Triantafyllou,

kuultuaan suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten suulliset lausumat 25.3.1992 pidetyssä istunnossa, jossa Euroopan parlamentin asiamiehenä on toiminut sen oikeudellisen yksikön virkamies F. Vainker,

kuultuaan julkisasiamiehen 20.5.1992 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan parlamentti on vaatinut 28.9.1990 yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon saapuneella kanteella opiskelijoiden oleskeluoikeudesta 28 päivänä kesäkuuta 1990 annetun neuvoston direktiivin 90/366/ETY (EYVL L 180, s. 30) kumoamista.

2 Kyseinen direktiivi perustuu oikeudellisesti ETY:n perustamissopimuksen 235 artiklaan, vaikka komissio oli ehdottanut sen perustamista 7 artiklan toiseen kohtaan.

3 Parlamentti on esittänyt kolme perustetta kanteensa tueksi.

4 Pääasiallisesti se katsoo, että jättämällä valitsematta asianmukaisen oikeudellisen perustan, toisin sanoen perustamissopimuksen 7 artiklan toisen kohdan, neuvosto ei ole ottanut huomioon parlamentin oikeuksia lainsäädäntömenettelyssä, sillä mainitussa artiklassa määrätään kyseisen toimielimen osallistumisesta yhteistoimintamenettelyn mukaisesti, kun taas 235 artiklassa vaaditaan ainoastaan parlamentin kuulemista.

5 Toissijaisesti parlamentti katsoo, ettei neuvosto ole riittävästi perustellut 235 artiklaan tukeutumista ja on siten vienyt parlamentilta mahdollisuuden varmistaa, onko sen oikeudet otettu huomioon lainsäädäntömenettelyssä.

6 Lisäksi se katsoo toissijaisesti, että neuvoston olisi pitänyt perustella, miksi se on kieltäytynyt hyväksymästä tiettyjä parlamentin ehdottamia tarkistuksia.

7 Pääasiaa koskevia tosiseikkoja, menettelyn kulkua sekä asianosaisten perusteluja ja väitteitä koskevat tarkemmat tiedot ilmenevät suullista käsittelyä varten laaditusta kertomuksesta. Oikeudenkäyntiasiakirjojen näitä osia käsitellään jäljempänä ainoastaan, jos se on tarpeen yhteisöjen tuomioistuimen perustelujen selvittämiseksi.

Tutkittavaksi ottaminen

8 Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus katsoo, että kanne on jätettävä tutkimatta, koska yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan parlamentilla on oikeus kanteen nostamiseen ainoastaan, jos sillä on komission kanssa oikeudellisesti eri näkemys oikeuksistaan, mikä edellytys ei tässä tapauksessa täyty.

9 Väite, jonka Yhdistynyt kuningaskunta perustaa yhteisöjen tuomioistuimen asiassa parlamentti vastaan neuvosto 22.5.1990 antamaan tuomioon (C-70/88, Kok. 1990 s. I-2041), on hylättävä. Kyseisen tuomion 27 kohdasta käy ilmi, että parlamentin nostaman kumoamiskanteen tutkittavaksi ottaminen edellyttää sitä, että kanteella pyritään ainoastaan suojelemaan sen oikeuksia ja että kanne perustuu ainoastaan näiden oikeuksien loukkaamista koskeviin kanneperusteisiin.

10 Edellä esitetystä johtuu, että käsiteltävänä oleva kanne, joka täyttää mainitun edellytyksen, on otettava tutkittavaksi.

Oikeudellinen perusta

11 Alustavasti on muistettava, että 235 artiklan sanamuodon mukaan, kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, tämän artiklan käyttö toimen oikeudellisena perustana on perusteltua ainoastaan, jos missään muussa perustamissopimuksen määräyksessä ei anneta yhteisön toimielimille tämä toimen toteuttamiseen tarvittavaa toimivaltaa (ks. ensisijaisesti asiassa 45/86, komissio v. neuvosto, 26.3.1987 annettu tuomio, Kok. 1987, s. 1493, 13 kohta).

12 On tarkasteltava, onko neuvosto ollut toimivaltainen antamaan kanteen kohteena olevan direktiivin perustamissopimuksen 7 artiklan toisen kohdan perusteella, kuten toteavat parlamentti, komissio ja suullisessa käsittelyssä Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, joka on muuttanut alkuperäistä kantaansa yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Raulin 26.2.1992 antaman tuomion johdosta (C-357/89, Kok. 1992, s. I-1027).

13 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisön toimivaltajärjestelmässä toimielinten toimien oikeudellisen perustan valinnan on perustuttava tuomioistuimen tutkittavissa oleviin objektiivisiin seikkoihin. Näitä seikkoja ovat

erityisesti toimen tavoite ja sisältö (ks. erityisesti asiassa C-300/89, komissio v. neuvosto, 11.6.1991 annettu tuomio, Kok. 1991, s. I-2867, 10 kohta).

14 Kanteen kohteena olevan direktiivin tarkoituksena on vakiinnuttaa ja järjestää opiskelijoiden, jotka ovat jäsenvaltion kansalaisia, heidän puolisoidensa ja huollettavinaan olevien lasten oleskeluoikeus, joka rajoittuu koulutuksen kestoon. Edunsaajien on jollakin keinoin pystyttävä todistamaan, että he ovat kirjoilla hyväksytyssä oppilaitoksessa osallistuakseen täysipäiväiseen ammatilliseen koulutukseen, että he ovat vakuutettuja sairauden varalta ja ettei vastaanottajamaan sosiaalihuoltojärjestelmä joudu vastaamaan heistä. He saavat vastaanottajamaasta oleskeluluvan, jonka enimmäiskesto on vuosi ja joka voidaan uudistaa. Se voidaan kumota direktiivin mukaan ainoastaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä kansanterveyden perusteella. Direktiivissä ei myönnetä oikeutta vastaanottajamaan antamaan toimeentuloturvaan.

15 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut edellä mainitussa asiassa Raulin antamansa tuomion 34 kohdassa, oikeudessa yhdenvertaiseen kohteluun ammatilliseen koulutukseen pääsyn edellytysten osalta ei ole kysymys ainoastaan kyseisen ammattioppilaitoksen edellyttämistä vaatimuksista, kuten kirjoittautumismaksut, vaan myös kaikista muista toimenpiteistä, joilla voidaan estää oikeuden käyttäminen. On selvää, että ammatilliseen koulutukseen hyväksytty opiskelija voi olla vaarassa joutua keskeyttämään kurssinsa, jollei hänellä ole oleskeluoikeutta jäsenvaltiossa, jossa kurssit pidetään. Tästä seuraa, että ETY:n perustamissopimuksen 7 ja 128 artiklasta johtuva syrjintäkiellon periaate ammatilliseen koulutukseen pääsymahdollisuuksissa edellyttää, että jäsenvaltion kansalaisella, joka on hyväksytty ammatilliseen koulutukseen toisessa jäsenvaltiossa, on tätä tarkoitusta varten oleskelulupa koulutuksen keston ajan.

16 Kanteen kohteena olevassa direktiivissä vahvistetaan perustamissopimuksen soveltamisalalla, toisin sanoen sen 128 artiklassa tarkoitetun ammatillisen koulutuksen alalla, säännöt, joissa kielletään kansalaisuuteen perustuva syrjintä, kuten 7 artiklan toisessa kohdassa määrätään.

17 Suullisessa käsittelyssä neuvosto ja Alankomaiden hallitus ovat todenneet, että kanteen kohteena olevassa direktiivissä myönnetään opiskelijoille siirtotyöläisten vapaata liikkuvuutta vastaava oikeus, joka on laajempi kuin ammatillista koulutusta varten myönnetty oleskeluoikeus, joten direktiivin tavoitteet ja sisältö ylittäisivät perustamissopimuksen 7 artiklan kehykset ja edellyttävät sen perustamista oikeudellisesti 235 artiklaan.

18 Tältä osin on todettava, että 7 artiklan ensimmäisessä kohdassa esitettyä yleistä periaatetta voidaan soveltaa ainoastaan, jollei perustamissopimuksen erityismääräyksistä muuta johdu (ks. erityisesti asiassa 8/77, Sagulo, 14.7.1977 annettu tuomio, Kok. 1977, s. 1495, 11 kohta) ja että 7 artiklan toisen kohdan nojalla neuvosto voi kyseessä olevien oikeuksien ja etujen mukaisesti antaa kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän tehokkaaseen poistamiseen tarvittavat säännökset aloilla, joissa sen toimivallalle ei löydy perustaa perustamissopimuksen erityismääräyksistä. Perustamissopimuksen 7 artiklan toisen kohdan perusteella annettujen säädösten ei kuitenkaan tarvitse välttämättä rajoittua saman artiklan ensimmäisestä kohdasta johtuvien oikeuksien sääntelyyn, vaan ne voivat koskea myös seikkoja, joiden osalta sääntely on välttämätön kyseisten oikeuksien tehokkaaksi käyttämiseksi.

19 On todettava, että kanteen kohteena olevan direktiivin eri osat liittyvät ammatillista koulutusta koskevan opiskelijoiden oleskeluoikeuden tehokkaaseen käyttämiseen. Tältä osin on korostettava erityisesti, että puolisolle ja huollettavina oleville lapsille myönnetty oleskeluoikeus on välttämätön opiskelijan oleskeluoikeuden tehokkaalle käyttämiselle, kuten direktiivin johdanto-osan kahdeksannessa perustelukappaleessa selvästi todetaan.

20 Edellä esitetystä seuraa, että neuvosto on ollut toimivaltainen antamaan kanteen kohteena olevan direktiivin perustamissopimuksen 7 artiklan toisen kohdan nojalla eikä näin ollen ole ollut perusteltua perustaa direktiiviä 235 artiklaan.

21 Kanteen kohteena oleva direktiivi on kumottava eikä ole tarpeen tarkastella parlamentin toissijaisia perusteita.

Kumoamisen oikeusvaikutusten rajoittaminen

22 Komissio sekä Alankomaiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukset ovat pyytäneet yhteisöjen tuomioistuinta rajoittamaan direktiivin mahdollisen kumoamisen oikeusvaikutuksia. Parlamentti on selvästi ilmoittanut, ettei se vastusta tällaista rajoittamista.

23 Tältä osin on todettava ensiksi, että jos kanteen kohteena oleva direktiivi ainoastaan kumottaisiin, vahingoitettaisiin perustamissopimuksesta johtuvan oikeuden eli opiskelijoiden ammatillista koulutusta koskevan oleskeluoikeuden käyttämistä.

24 On myös otettava huomioon se, etteivät toimielimet tai jäsenvaltiot ole asettaneet kyseenalaiseksi direktiivin olennaista sisältöä, kuten käy ilmi kaikkien asianosaisten yhteisöjen tuomioistuimelle antamista tiedoista.

25 Lopuksi on otettava huomioon myös, että direktiivin 6 artiklassa jäsenvaltioille annettu määräaika direktiivin noudattamiseen tarvittavien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten täytäntöönpanoa varten on umpeutunut 30.6.1992.

26 Näin ollen merkittävät oikeusvarmuussyyt, jotka vastaavat tiettyjen asetusten kumoamisessa käytettyjä, oikeuttavat yhteisöjen tuomioistuimen käyttämään ETY:n perustamissopimuksen 174 artiklan toisessa kohdassa sille asetuksen kumoamisessa annettua valtaa ja ilmoittamaan, mitkä kanteen kohteena olevan direktiivin oikeusvaikutukset on säilytettävä.

27 Tämän tapauksen erityisolosuhteissa on säilytettävä kumotun direktiivin kaikki oikeusvaikutukset tilapäisesti siihen asti kun neuvosto on korvannut sen uudella direktiivillä, jolla on asianmukainen oikeudellinen perusta.

Oikeudenkäyntikulut

28 Työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaisesti asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska kantaja on hävinnyt asian, kantaja velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Saman artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti komissio sekä Alankomaiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukset, jotka ovat asiassa väliintulijoita, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Opiskelijoiden oleskeluoikeudesta 28 päivänä kesäkuuta 1990 annettu neuvoston direktiivi 90/366/ETY kumotaan.

2) **Kumotun direktiivin oikeusvaikutukset säilytetään voimassa siihen asti kunnes direktiivi, jolla on asianmukainen oikeudellinen perusta, tulee voimaan.**

3) **Neuvosto velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

4) **Komissio sekä Alankomaiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukset vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Due Joliet Schockweiler Grévisse

Mancini Kakouris Moitinho de Almeida

Rodríguez Iglesias Díez de Velasco Zuleeg Murray

Julistettiin Luxemburgissa 7 päivänä heinäkuuta 1992.

J.-G. Giraud
kirjaaja

O. Due
presidentti